

Ч. 4. — ::::::::::: — Р. IV,

Українське Видавництво
„ГАЙДАМАКИ”

МАЛИЙ ДЕКЛЯМАТОР

ЗБІРКА РІЖНИХ ВІРШІВ

Ціна 8 центів.

Нью Йорк 1912.

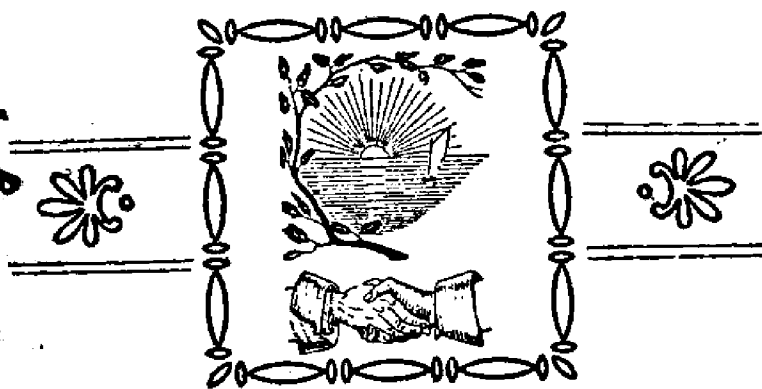
Накладом „Гайдамаки”.

З друкарні „Гайдамаки” 639 Е. 11 ул.
Нью Йорк, Н. Й.

В С Т У П.

В ряди Гайдамаків усі, ми, ставаймо,
І прапор червоний високо здіймім;
Нехай скаженіють клятїї тирани
Ми на зустріч сонцю і правді ідім!
Нехай Вас не спинять ворожїї сили,
Нї підлі клевети синів сонця тьми,
Під напором нашим зблїдне їхня сила
Лиш сьміло до бою! Сьміло до борби!
Най ніхто не каже:—обїйдесь без мене,
Або, що я з вами — хоч членом не є,
Бо така балачка не ПІДОПРЕ СПРАВИ
Лиш кріпші кайдани усім нам кує.—П.

Молода

Б. Грінченко.

ВИІМОК З ВІРША ВОРОГАМ.

„Ви сподівали ся, ждали:
Ось вони, ось упадуть!
Силу вже їх ми зламали,
Голосу їх вже не чуть.

.

„Тільки даремно ви ждали:
Падать не думали ми,
Сил наших ще не зламали
Горе і муки тюрми.

.

„А коли й вмерем серед бою,
То не на радість і вам;
Бо ведемо за собою
Других, на смерть ворогам!

.

„Хтоб ні поляг з нас у полі
Виграти справу не вам....
Покиж — до бою! Ніколи
Не подамось ворогам.

НЕХАЙ ГИНЕ НАША МАТИ!

Не зважаймо брата милі,
 На кайдани — голод — муки —
 Не зважаймо, що Україна,
 Плаче — стогне із розпуки.

Не зважаймо, що тирани
 Її кровцю проливають —
 І що там десь на чужині,
 Брати доленьки шукають!

Не зважаймо на сю стріху,
 Де ми сьвіт сей повітали —
 Де нам неня — сестри — брата,
 Над колискою співали!

Не зважаймо на могили,
 Де то вродки спочивають —
 Що лягли у лютім бою,
 За свободу свого краю!

Не зважаймо — забуваймо,
 На борців сих заповіти —

Покажім так всім наглядно,
Що ми вдячні Нені діти!...

- - - - -

Ми зважаймо, щоб тиранам
Ми були всі до виодоби —
Щоб найбільше в наших серцях,
Було підлости і злоби!...

На табори все ділім ся,
Гнім коліна перед катами ---
А для більшої заслуги,
Бавмось щиро клеветами!...

А як час догідний прийде,
Для авансу і для зиску —
З'їджмо зради сто тарелів,
Ще й підхлібства повну миску!...

Про Україну споминати,
Не відважмо ся ніколи —
Щоб тим словом свого пана
Ми болючо не вкололи!...

Хлібороба понижаймо,
В голос сьміймо ся з сліпого,
З того з чорними руками,
Ще й з лахманами до сього!..

- - - - -

Так будемо всі панами,
В сріблї-злотї мем ходити —
З наших предків ідеалів,
Прездорово будем кпити!..

І на віщо-ж нам України,
Щоб щасливо проживати?..
Ну же гукнім з всеї груди:
„Нехай гине наша Мати!!” Т. М.

ХОЧУ БОРОТИСЬ!

Не покидай мене, моя ти доле,
Хочу бороть ся, хочу жить!
У бій веди мене завзятий!
У мене серце не здрожить!

Веди мене доле молодая,
Там на бою шумні пируваня.
Не черцем спасать хочу душу—
Змагать ся хочу, боротись без ваг

Нема у мене жалю ні пощади
В борні із лютими катами —
За молодість голодну мою
За сьміх, наруги, за кайдани!

ПРОЗРІЙ ГРИЦЮ!

Чи прозрів ти уже Грицю?
Бач, з перед носа тобі,
Що найкращу паляницю
Смикають вони собі!

За те тобі обіцяють
„Царство“ в небі, десь в горі
Де ангели пісень сьпівають
О твоїм без хліба добрі,

Бачиш, які щирі дуки:
Тобі царство, собі хліб
Чарку життя беруть собі
Тобі дають голод і гріб.

Будьже ти ввічливий Грицю,
„Царство в небі“ лиши їм:—
Свою-ж добру паляницю
Іджді дай дітям своїм!

КАТАМ.

Катуйте, бийте нас, кати,
Печить огнем, ножами тніть,
Ачей допоможете знайти
Таке в нас місце, що болить.

Ще нам не досить боляче
Від наших мук, від наших ран;
Ще в шкірі, то нам іще
Здається що на нас жупан.

Кінчайже, кате й сьмілівіщ
Дери вже шкіру на паси,
То може плакати нас навчиш,
Або щей духа наддаси,

Нехай, хрестивши ся огнем,
Наш сонний дух розбудем ми
І голову твою резбем
Об стіни нашої тюрми.

В. Самійленко.

СТРАШНИЙ СУД.

Пропну, люди, посїдайте,
Щосьмо з некла прочитайте,
Яке я тут наїсав:
Хто лиш живе, най читас,
Най на некло цозїр має,
Щоб до него не пошавсь.

Много часу треба мати,
Щоб вам добре описати —
Тї невольні гаразди:
Як там горить огонь всюди,
Шарїкають грїшні люди —
Куди тїльки не піди.

Як на страннїм судї мав ся,
За що в некло я дістав ся,
(Щоб 'то лихе узяло!)

Щом лиш бачив, все напишу,
Ані слівця не залишу —
Все розкажу, як було.

Діялось се в Галичині —
Пам'ятаю, якби й нині:
На вибори я поплів.
Агітував поміж люди,
За що'м дістав кульку в груди —
В тім і ангел надлетів.

З'явивсь ангел надімною,
Питає м'я: „що з тобою?
По-що кладеш себе в гріб?!”
Я оповів йому сьміло
Все те, що мене боліло:
Тяжкі кривди, чорний хліб.

По словах тих ангел смерти
Помаленьку хотів втерти
Мою рану із крові.
„Дякую ти, -- кажу — пане,
Нехай та кров йде із нами —
Як м'я видиш, так тащи.

Бачить ангел мої муки,
Взяв м'я легко в свої руки
І в гору ся зі мнов взніс.

Крильми хмари протинає,
 І в небеса утікає,
 Наче яструб з курков в ліс.

Там сьвятого Михаїла
 Жене з трубов божа сила,
 І як не дмухне в ту трубу.....
 Наробив... такого гуку....
 Я лиш плачу до розпуку,
 Сам не знаю, де я йду.

Дальше — чую голос дзвона,
 Глушить уха мов канона,
 Аж вмерлі з гробів встають.
 Зліп'яють ся усім кости,
 Як калікам, так й всім простим —
 На страшний суд всі спішуть.

Стали рядом мов солдати,
 Аж тут немов із армати
 Гук страшний ся ізчинив:
 Творець сьвіта в повній славі
 Зі сьвятими й ангелами
 На страшний суд приспішив.

Сьвятий Петро, з грубов палков
Всіх зганяє до порядку,
Ще й на класи поділив:
Жидів, Греків і Римлянів,
Магомедів і Поганів
В одно стадо зачислив.

Польських вельмож і магнатів,
Канцелістів, бюрократів,
Зігнав в купу мов шнаків.
А було там тої голоти,
Не счислив би їх на котли —
Випасшених мов биків.

Там знов дальше, немов струсі,
Виголені лиця й вуси
З пацьорками у руках:
У сутаннах довгих, чорних,
Виглядають на покорних, —
Щось нюхцюють по гробах.

Хотів я їх зрахувати,
Хоч частину записати,
А було їх... густий ліс.

Хтів счислити кардиналів,
І не міг без окулярів,
А тут я їх не приніс.

Хтів я число записати,
А тут цар Давид почав грати
Тай писанє перервав.
Тут сам творець, в повній славі,
Сїв на хмарі, мов на лаві,
Всіх судити розпочав.

Насамперідь візвав Римлянів,
Жидів, Магомед і Поганів,
І, з життя їх запитав.
Ті, коротко розказали,
Що: „просьвіти ми не мали!”
А чорт з втіхи підскакав.

— „Пожди — Господь йому каже —
Най тя радість ся не вяже:
Вони з тобою не підуть.
Що в темноті віки жили,
Себе в жертву приносили,
За те в раю заживуть!”

По них Господь призиває
Грубих панів, тай питає:
„Як ви жили на землі? —
„Ви на добре розгулялись,
„Працев бідних вишасались,
„Військом себе стерегли!..

„Шаблі вані і армати,
„Тюрми темні і багнети
„Гнали живцем бідних в гріб.
„Ви в роскошах проживали,
„А про других і не дбали.
„Щоб лиш самі мали хліб.

„І за те я вас караю,
„В огонь вічний посилаю —
„Йдїть прокляті!” — закричав.
Чорт до пекла втворив браму.
А за нашими панами
Лиш ся вітер еколицав.

Скінчив Господь суд з панами,
Аж тут дивлюсь коло брами
Стали рядом всі попи:

Папахиду відправляють,
 Кадять, кроплять, закликають,
 Щей м'явкають мов коти.

Застановивсь Бог з собою,
 Кивнув сьвятов головою
 І таке ся відізвав:
 „Хто ви? звідки йдете?
 „Для кого то все несете?
 „Хто вас тільки тут зібрав?“

Одн зм'яж пих нагнув шишу,
 (Найсв'ятійший отець з Риму)
 І таке Богови сказав:
 „Я на твою хвалу всюди
 „Щік на кострах живцем люди,
 „А костели будував“.

Нараз брами заскрипіли;
 Тут ангели аж пірїли —
 Везуть поліл на тачках,
 Між пошлом видко кости,
 Немов з риби густі ости,
 Все згорїле, що аж страх.

„Звідки попіл сей узяв ся?
 -- Бог ангелів запитав ся --
 Хто тих бідних так скарав?”
 Ангел утер з поту лиця.
 Каже: „За сьвятої інквізиції
 „Так клер людей мордував.....

„Так то попи царювали,
 „Слова Христа уціпляли
 „В темних Иоган і Жидів.
 „Катами ся поробили
 „І на кострах тих палили
 „Хто не слухав їхних слів.

„Подібного і тепер ся допускають:
 „Жінки мужам відбирають,
 „Мужів роблять умерлих.
 „Жиють гірше звірів, птиці;
 „Зводять дівки й молодиці,
 „Відтак входять за сьвятих”.

Господь махнув руков в ліво,
 Зцілив попіл й кости в тіло;
 Аж тут Христос ся з'явив!

Господь його як побачив,
 З того жалю як не сплаче,
 Мало слізми не zalивсь.

„Сину — каже — мій коханий!
 За щось терпів муки й рани,
 За когось ся розпинав?
 Колиб ти був між попами,
 Бачивби, що роблять з церквами,
 Чиб ти на се позволяв?”

„Ох мій отче — Христос каже —
 Най тут сьвятий Петро скаже
 Як я людей научав.
 Вчив їх в церкві і у школі,
 Щоб всі жили в любові-згоді
 І друг друга шанував.

Я полишив сьвяті тайни,
 Заповіді, приказаня,
 Себе в жертву, я, приніс.

Поши з того скористали,
Мої тайни продавали
За проклятий Юдин грин”.

Вислухав Бог сина свого —
Тут вже бачу щось дивного:
Чорт хвостатий приступив
І відчинив некла браму,
Вже й за нашими понами,
Лиш ся порох закурив.

Лиш скінчив ся суд з понами,
Аж тут стали коло брами
Стенографи й складачі,
А за ними редактори,
І поети, й „щесьмотвори”,
Всі від пера „файтачі”.

Оден з тих мав густі фалди,
Се редактор русскої „Правди”,
Зараз перший на суд став.

І приходить перед Бога,
З кулко́м в носі, мов безрога,
Так на суді заквичав:

„Я за рублі́ царя-ката
Україну хтів розні́яти,
Темний на́рід бунтував.
Як не стало вже занасу,
Я вичистив з рублів касу
І за границю драла дав.

Розні́вавсь Бог на кацапа,
Пекольного кличе ката,
Щоб кацапа звідси́ взяв,
А чорт скував його з заду
І... чортякам на параду
Серед пекла привязав.

І знов тихо немов в школі.
Тут редактор „Народної Волі”
Чось до Болі ся притис.

„Писар” Беля заточив ся
Й на Бабія повалив ся
Мов на курку хитрий лис.

А в тім Петро (святий) прибігає
І так Богу вповідає:
„Боже!... таж се ціяки,
Що не хтіли працювати
Тільки з бідних гроші драти
І пасти ся, як бики”.

По словах тих чорт вбігає,
Всіх трох в пекло забирає,
Та Бог чорта насварив:
„Положи їх лутше спати,
Аж за місяць дай їм встати,
Щоб я паних не судив”.

Тут ся дивлю на опаки
Йде редактор „Гайдамакія”
З ясним лицем мов кришталь:
Не боїть ся смоли, пекла,
Се козацька кров запекла
І справдішний соціял!

Сьвятий Петро в запоруку,
 Подав йому свою руку —
 Чемно ся з ним провітав:
 „Як ся маєш — сказав — брате,
 Що там роблять „Гайдамаки“?
 І з радости ся розсьміяв.

Бог ся з трону піднімає:
 „Хто се, Петре?“ --- ‘го питає,
 А сьвятий Петро сказав:
 „То є син пролетаріятів, —
 Жив для бідних „Гайдамаків”,
 Темний народ просьвіщав“!

Скінчив Петро на тім слові,
 А небесний в своїй волі
 В право руков показав.
 А я тоє як побачив,
 Сюди туди гошки скочив,
 „Ще не вмерла. .” засьпівав.

Сьвяті тоє як почули,
 Мов за мене призабули,
 Однак на суд мя привели.

Почав мені Бог казати:
 „По що тобі тут валятись,
 Чи не лутше на землі”?

А я кажу: „Милий пане!
 Най ся воля твоя стане,
 Кинь м'я в пекло до смоли.
 Лутше в пеклі між чортами,
 В темнім лісі між вовками,
 Чим з повами на землі”.

Сьвятий Петро в ту мінуту,
 Приніс книгу злотом куту,
 І таке мені сказав:
 „Підеш тепер в чистилище,
 Там піп грає, а лях свище,
 А чорт буде танцював.

.
 Тепер я вже в чистилищі,
 Де піп грає, а лях свище,
 Чорта лихо десь взяло.
 Як на страшнім суді мав ся,
 І за що я тут попав ся,
 Все розповів, як було.

А Ви хлопці, Гайдамаки,
Всі Ви рівні, всі однакі,
Бойкотуйте всіх попів.
Щей зрадників темної маси,
Най процвітуть бідні класи,
Щоб весело було всім!

Григорій Стоякевич.

Чи Ви єсте заасекуровані
на випадок нещастя?
А може належете до котрих
організацій, де ніколи роз-
мету сплатити не можете?
По щож Вам вічно бути в
використовуючих Вас?
Виисуйтсеь до У. П. Р. О.
„Гайдамаки“ де за 90 цн.
місячної вкладки маєте
\$ 1000 помертного.
По інформації пишіть до:
„НАУДАМАКА“
639 E. 11 St. New York, N. Y.

ЧУДОТВОРНИЙ ЮРКО.

Раз піп в церкві научав
 Радикалів впертих,
 Яких чудів доказав
 Сьвятий Юр по смерти.

А було се— почав піп—
 За часів пророків:
 Мали жида жерело
 На скалі високій
 Добре їм тоді було
 Про біду не знали:
 Іли редьков з чосником,
 Водов запивали.

Так в роскошах собі жили
 Талмуд не читали:
 Зневажали праотців,
 Бога забували.

Розгніваний Бог скарав
 Жидів і пророків:

Кинув жабу в жерело
З хвостом на три кроки.

Була страшна, як лилик,
З боків мала крила:
На погибель жидові
Води не пустила.

Серед літа в теплі дні,
Спеки і посухи:
Гинуть жиди без води,
Мов в осени мухи.

Як конечно води ~~х~~дали
Зі студні дістати,
То мусіли все одного
Жидка жабі дати.

А як жаба зі смаком
Жидка заїдала,
То підняла в гору хвіст
І воду пускала.

Зажурив ся всьой кагал,
Що тутка почати

І вразилл, щоб до попів
З прозьбов ся удати.

І на розказ попівський
Стало жидів много
І з попами мольби шлють
До Юра сьвятого.

А тим часом жаба собі
Жидків заїдає
Та спокійно сидить в студни
І гадки не має.

Пришл а наконець
Що цісарську дочку
Ведуть жабі на пожир—
Здіймають сорочку.

Як лиш жаба на березі
Царівну узріла
І на крилах: гульк в гору
І при ній усїла.

Страшну пащу роззявила,
Царівна ридає,
А весь кагал устовпів,
Що почать — не знає.

Та о диво, Юр сьвятий
Слави добуває:
Жене вітром на кони
В руках піку має.

Та на жабу із конем
Не мов чудна сила,
Як пхне піков жабу в хрищ
Лиш хвостом скрив...

Вислухар се радикал—
Лиш махнув рукою,
Поправивси чорний вус—
Кивнув головою.

Пожди попе,— обіззавсь—
Не плети дурниці,

Я про ліпше чудо чув
В монашій столиці.

І не тільки я оден
А цілий сьвіт знає,
Як піп Мацох чудо втяв
Най ся Юр сховає.

Той чудесний монашок
Любив брата жінку
І довший час її...
Тримав з братом спілку.

Матір божу обкрадав
Хотяй вона „Święta” —
За ті грoші посилав
Коханці презента.

І так її полюбив
Цілим серцем, віров,
Що аж брата зарубав
У спаню сокиров.

І коли брат вже конав
 Сей (Мадох) го сповідає;
 Молить ся за його душу —
 Гріхи відпускає.

А тепер сей чудотвір
 Діждав ся заплати
 За чудеса сі пішов
 До Іванової хати.

* * *

Тепер вірте або ні,
 Що піп в церкві маже:
 Він ще з роду не збрехав
 І правди не скаже, Г. С.

Е Л Ь Д О Р А Д О .

Десь далеко є країна,
 Пишна, вільна, щастєм горда,
 Кожий там живе щасливо . . .
 Держиморда, держиморда.

В тій країні люблять волю,
Всяк її шука по змозі
І про неї розмовляє . . .
У острозі, у острозі.

Там усяк говоре правду
Непідкупними устами,
Там заправду щира дяка . . .
Батогоми, батогоми.

Там уряд глядить законів,
Дба про всіх, немов про рідних,
За провинности ж карає . . .
Тільки бідних, тільки бідних.

Суд там скорий: як ти винен,
То зашлють „без проволочки”,
А не винен, то й одпустять . . .
Без сорочки, без сорочки.

Там тверезість у повазі,
Видно скрізь тверезу спілку,
Всі там пють самую воду . . .
Та горілку, та горілку.

Там всі люди роботящі,
Там нарівні з мужиками
Всі нани працюють щиро . . .
Язиками, язиками.

Там велика воля слову:
 Кождий пише все, що знає,
 А цензура ліберальна...
 Все черкає, все черкає.

Там письменникам за працю
 Сам уряд складає дяку
 І з тріумфом їх провадить...
 В Сібіряку, в Сібіряку.

Там говорять по французькі
 Не то значні, а й лакеї,
 А пани всі мови знають...
 Крім своєї, крім своєї.

Там зібрались всі народи:
 Москалі, „хахли”, поляки,
 І живуть вони так дружно...
 Як собаки, як собаки.

Там живе племін усяких
 Престрашенна міщанина,
 І за те той край зоветься—
 Русь єдина, Русь єдина...

В. Сивенький.

НАКЛАДОМ „ГАЙДАМАКИ“

вийшли слідуючі книжки:

ЗБІРКА. розвідка о природ-
них науках і ин. онов. 5 ц.

ВИБІР поезій Г. Франка 12 „

ВЕЛИКИЙ народний поет
Т. Шевченко 20 „

СКАЗКА і наук. розв. 6 „

МАЛИЙ декляматор, збірка
ріжних вершів 8 „

ДЕ-ЩО про Мирослава і
Пісень про сокола 15 „

Пишіть на адресу:

Гайдамака ...

639 E. 11 Str. New York City.

